

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Viktora Kučery a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **P. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 8. 2023, č. j. 17 Ad 12/2023-16,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 8. 2023, č. j. 17 Ad 12/2023-16, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se kasační stížností domáhal zrušení v záhlaví označeného usnesení Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“). Tímto usnesením krajský soud zamítl návrh stěžovatele na ustanovení zástupce (výrok I.) a vyzval stěžovatele, aby ve lhůtě 14 dnů doplnil žalobu o patřičné náležitosti (výrok II.).

[2] Podanou žalobou se stěžovatel domáhal zrušení dvou rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 5. 2023, č. j. MPSV-2023/108132-923 (tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 17. 4. 2023, č. j. 182553/2023/OOI, ve věci doplatku na bydlení), a č. j. MPSV-2023/108131-923 (tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 17. 4. 2023, č. j. 182552/2023/OOI, ve věci příspěvku na živobytí).

2. Rozhodnutí krajského soudu

[3] Krajský soud v napadeném usnesení uvedl, že stěžovatel na výzvu k doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů soudu sdělil, že je zcela bez příjmů. Stěžovatel uvedl, že má tři děti, z toho ke dvěma z nich plní vyživovací povinnost v souhrnné výši 700 Kč, s dalším sdílí rodinnou domácnost. Jeho náklady na bydlení činí 17 800 Kč měsíčně, příspěvek na bydlení pobírá ve výši 14 300 Kč měsíčně a je veden na

úřadu práce. Krajský soud v napadeném usnesení dále uvedl, že stěžovatel svá tvrzení nedoložil, proto jej opětovně vyzval, aby tak učinil. Vzhledem k tomu, že stěžovatel žádné listiny nedoložil, nedal krajskému soudu možnost, aby mohl komplexně posoudit jeho majetkové poměry. Krajský soud uzavřel, že stěžovatelova tvrzení nejsou způsobila osvědčit jeho majetkové a sociální poměry.

[4] Krajský soud proto návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o podané žalobě zamítl, neboť stěžovatel nesplnil podmínku pro osvobození od soudních poplatků (nedoložil své poměry), která je ve smyslu § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) předpokladem pro ustanovení zástupce.

3. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Proti usnesení o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce podal stěžovatel kasační stížnost přímo u krajského soudu. Ten následně předložil spis Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o podané kasační stížnosti.

[6] V kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že obratem na výzvu krajského soudu doložil řádně vyplněný formulář o svých majetkových poměrech. Stěžovatel uvedl také následující: „*Veškeré materiály a to příjem z ÚP příspěvek na bydlení, a výši nájmu bytu jsem uvedl řádně v těchto dokumentech.*“ Zdůraznil, že jeho žádosti o ustanovení zástupce nebylo vyhověno, ačkoli nemá žádné finanční prostředky, a že zamítnutím návrhu na ustanovení zástupce je značně poškozen.

[7] Žalovaný se k podané kasační stížnosti nevyjádřil.

4. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné.

[9] Ohledně otázky placení soudního poplatku a splnění podmínky podle § 105 odst. 2 s. ř. s. v podobě povinného zastoupení stěžovatele advokátem Nejvyšší správní soud uvádí, že podáním kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) nevzniká stěžovateli poplatková povinnost; srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS. Napadené usnesení nepochybně právě takovým procesním rozhodnutím je, zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost tudíž Nejvyšší správní soud nepožadoval. Z citovaného usnesení rozšířeného senátu současně plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení, jak již bylo uvedeno výše. V daném případě tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem splněna být nemusí.

pokračování

[10] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k meritornímu posouzení kasační stížnosti. V souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. je vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel, přičemž dospěl k následujícímu závěru.

[11] Kasační stížnost je důvodná.

[12] Podstatou kasační stížnosti je otázka, zda krajský soud posoudil stěžovatelovu osobní, majetkovou a výdělkovou situaci v souladu se zákonem, když jeho návrh na ustanovení zástupce zamítl.

[13] Nejvyšší správní soud vycházel při přezkumu napadeného usnesení z obsahu spisu krajského soudu, ve kterém je zažurnalizována výzva soudu k doložení poměrů – jde o přípis založený na č. l. 13. Tato výzva byla stěžovateli doručena do datové schránky dne 8. 6. 2023. Následně je ve spise zažurnalizována na č. l. 14 další výzva krajského soudu – usnesení ze dne 20. 7. 2023, č. j. 17 Ad 12/2023-14, kterým krajský soud vyzval stěžovatele, aby svá tvrzení doložil. Z obsahu tohoto usnesení je evidentní, že stěžovatel na první výzvu (přípis, v němž byl vyzván k vyplnění předloženého formuláře) reagoval a tvrdil, že dostatečnými prostředky nedisponuje. Toto podání však ve spise krajského soudu není a není ani v jeho přílohách (soudní spis přílohový obal neobsahuje). Podání stěžovatele, ve kterém měl uvádět, jaké jsou jeho osobní, majetkové a výdělkové poměry, není uvedeno ani ve spisovém přehledu vedeném na obálce spisu krajského soudu.

[14] Skutečnost, že stěžovatel na první výzvu krajského soudu reagoval, však vyplývá z dalších podkladů založených ve spise – a to z v pořadí druhé výzvy k doložení poměrů (usnesení ze dne 20. 7. 2023, č. j. 17 Ad 12/2023-14), a dále z následného usnesení ze dne 21. 8. 2023, č. j. 17 Ad 12/2023-16, kterým krajský soud stěžovatelův návrh na ustanovení zástupce zamítl. Tuto skutečnost ostatně stěžovatel tvrdil také v podané kasační stížnosti.

[15] Nejvyšší správní soud proto konstatuje, že obsah spisu krajského soudu – resp. absence stěžovatelova podání, kterým reagoval na první výzvu k doložení svých majetkových poměrů – znemožňuje Nejvyššímu správnímu soudu přezkoumat zákonnost závěrů krajského soudu obsažených v napadeném usnesení. Spis krajského soudu neobsahuje podání stěžovatele, na základě kterého krajský soud stěžovatele opětovně vyzval k doložení jeho osobních, majetkových a výdělkových poměrů (podle usnesení č. j. 17 Ad 12/2023-14, jakož i kasační stížností napadeného usnesení č. j. 17 Ad 12/2023-16, měl stěžovatel své poměry pouze tvrdit, nikoli však doložit; to však Nejvyšší správní soud ověřit nemohl). Dlužno dodat, že podání, ve kterém měl stěžovatel své majetkové a výdělkové poměry uvádět, není ani přílohou podané kasační stížnosti.

[16] Za této situace je nutno uzavřít, že postup krajského soudu, který podání stěžovatele, včetně jeho případných příloh, nezažurnalizoval, resp. nezaložil do soudního spisu, a znemožnil tak Nejvyššímu správnímu soudu zákonnost svých závěrů přezkoumat, je stížen vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Spis krajského soudu v tuto chvíli neposkytuje oporu závěrům, které krajský soud v napadeném usnesení učinil. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo než napadené usnesení zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

5. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud uzavírá, že shledal kasační stížnost důvodnou, napadené usnesení krajského soudu proto s odkazem na § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[18] V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 22. listopadu 2023

JUDr. Viktor Kučera
předseda senátu